

Eser, genel olarak İslâm dininin inanç, ibadet, ahlâk, siyaset, adalet, ilim ve medeniyet bakımından ne gibi yenilikler getirdiğini, insanlığın fikrî seviyesini nerele kadar yükselttiğini, insan hakları ve özellikle kadınlara ne gibi haklar kazandırdığını ele almakta, böylece İslâm'ın bir portresini çizmektedir. Gaye, adı geçen kilisenin sorularını cevaplandırmak olduğu için tafsilâta yer vermeden İslâm hakkında genel bir fikir verilmesine dikkat edilmiştir.

Müellif, eserin yarısına yakın kısmını oluşturan muhtevalı giriş kısmında, daha sonra ele alacağı konulara zemin hazırlamak üzere belli başlı dinlerin ortaya çıkışını, peygamber ve önderlerinin yetiştikleri ortamı, başarılarını, bu arada Hz. Muhammed'in bunlar arasındaki seçkin yerini ayrıntılı bir şekilde anlatmaktadır. Girişin devamında, dinin esaslarına inanma konusunda aklın değeri, ferdi sorumluluk ve vicdan hürriyeti, kimsenin başkasının suçunu yüklenemeyeceği, İslâm'ın hedeflerinden birisinin de barış ve güvenliğin sağlanması olduğu, İslâm'ın teklif ve hükümlerinin her zümre ve tabakaya adalet ilkeleri içinde tevcih edildiği, İslâm'da ruh ile bedene, dünya ile âhirete dengeli bir şekilde önem verildiği, vicdanlara ancak takvâ ve yüce Allah'ın murakabesi inancının yön verebileceği, İslâm davetinin cihanşümül oluşu, İslâm'daki tanrı kavramının özellikleri, İslâm'ın bütün kitap ve peygamberlere inanmayı gerekli gördüğü, İslâm'da kişinin irade hürriyeti bulunduğunu, İslâm'ın kardeşlik, eşitlik, birlik ve beraberliğe ne kadar önem verdiği üzerinde durulmaktadır.

Abdülaziz Çavuş, bu genel bilgilerden sonra soruların cevaplarına geçmekte ve ilk sorunun cevabı olarak İslâm dininin özündeki tevhid ve doğruluğu ele almaktadır. Daha sonra ibadete yer vermekte, namaz, oruç, hac ve zekât üzerinde durmaktadır. Bu arada beden temizliği, İslâmî siyasetin temeli olan adalet ve meşveret ilkelerini de ele almaktadır.

"Müslümanlık Fikir ve Hayata Neler Bahsetti" başlığı altında ise yazar İslâm'ın medenî, siyasî ve içtimâî öğretilerinden, müslümanların bilim ve sanatta katkılarından söz etmektedir. Kadının dindeki yeri, yaratılışı, medenî haklarının gelişmesi, mülkiyet, miras ve tasarruf hukuku konuları üzerinde de duran müellif İslâm'daki üstün ahlâk ve

edeple ilgili hususları âyetlerle açıklayarak kitabını bitirmektedir.

M. SÜREYYA ŞAHİN

ANIT

Konya'da yayımlanan sanat ve tarih dergisi.

Konya ve Mülhakatı Eski Eserleri Sevevler Derneği tarafından Şubat 1949-Mart 1964 tarihleri arasında aralıklarla yayımlanan derginin başlığında "Arkeoloji, Folklor, Tarih Dergisi" olduğu belirtilmişse de en baştaki tanıtımda, "Anıt, sahifelerinde en çok tarih ve sanat eserlerinden yani en geniş mânasıyla anıtlarımızdan söz açacaktır" denilmektedir. 19×28 cm. ölçüsünde, kapak dahil yirmi dört sayfa olarak yayına başlayan dergi, bu programa uygun ve dernek başkanı Konya Mevlâna Müzesi müdürü Zekâi Oral idaresinde, 1950 Temmuzunda basılan 19. sayısına kadar düzenli olarak çıkmıştır. Uzunca bir aradan sonra, Tahir Mihçı idaresinde Mart-Nisan 1957'de bir arada basılan 20-21. sayılarla yeniden yayımlanmaya başlayan derginin herkese açık olduğu ve ayrıca, basılan makalelerin İngilizce ve Fransız-

ca özetlerinin de verilmesine çalışılacağı bildirilmektedir. Bu sırada kapak hariç otuz iki sayfaya çıkan *Anıt*, bundan sonra yılda ancak çift numaralı tek sayı halinde yayımlanabilmiştir. 22-23 (Mayıs-Haziran 1958), 24 (Ocak-Şubat 1959) ve 25. (Haziran 1959) sayılarda *Anıt*'in biçimi değişerek 16×23.5 cm. ölçüsüne inmiştir. Otuz iki sayfalık sayılar böylece devam etmiş, Mart 1964'te çıkan 31. sayıdan sonra da yayını tamamen durmuştur.

Konya tarihi, eski eserleri, mimari anıtları ve folkloru hakkında içinde ciddi araştırmaların yer aldığı dergi, bir bakıma, halkevleri dergileri arasında yazı kalitesi bakımından özel bir yeri olan eski *Konya Halkevi Dergisi*'nin geleceğini sürdürmüştür. İçinde Zeki Oral, Muzaffer Erdoğan, Mehmet Yusufoglu, Tahsin Ünal, Elif Naci, Mehmet Önder, Necati Elgin, Ziya Ceran, Ahmet Öney, Cahit Öztelli, Samiha Ayverdi, Süheyl Ünver, Abdülkadir Karahan, Fezyl Halıcı, Ahmet Ateş ve Yılmaz Önge'nin Konya'nın Türk devrindeki çeşitli eski eserlerine dair araştırma makaleleri bulunan *Anıt*, yabancı dillerde özetler konulacağı hakkındaki programını gerçekleştirilememiştir.

Türk sanat tarihine dair yeteri kadar bilinmeyen veya tanınmayan birçok mimari eseri veya küçük sanat eserini güzel incelemeler halinde meraklılarına sunan ve Konya'nın kültür faaliyetini aktiren bu güzel ve faydalı derginin yayın âleminde çekilmesi büyük bir kayıp olmuştur.

SEMAVİ EYİCE

ANKA

(الانكا)

İslâm tasavvuf ve sanatında anka veya sîmurg, halk arasında zümrüdüanka adlarıyla anılan efsanevi kuş.

Araplar'ın ankâ', İranlılar'ın sîmurg adını verdikleri, Türkçe'de ise her iki şekliyle birlikte zümrüdüanka (sîmurg u ankâ) olarak da adlandırılan Ön Asya efsanelerindeki bu kuş, pek çok kaynaktan birlikte ele alındığı Batı'daki Eski Mısır kökenli phoenix ve İslâmî çevrelerdeki hümâ / devlet kuşundan tamamen, Hint mitolojisindeki garuda ile Altay mitolojisindeki çift başlı kartaldan ise kısmen farklı özelliklere sahiptir. Bu efsanelere göre Kafdağ'ının tepesinde direkleri aba-

Anıt dergisinin 2. sayısının kapağı

